A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSÉGNEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL *Szeredán* 17. *Décemberben* 1788.

Egynéhány jegyzések:

A' F. Tsáſzár, a' Fö Hertzeg és Hertzeg Aſzſzony kivánt egéſségben vagynak. — Bétsben ſok eſztendöktöl fogva ollyon jó ſzán-út nem vólt, mint most. A' múlt Pénteken ö Felsége-is ki-ſzánkázék a' Városból. — Ugy beſzéllik, hogy ezután nem az ugy nevezett *Kontrallor-gangban* (Tsáſzári-Palota tarnátzában) állanak-meg azok, kik inſtántziát fognak ö Felségének be-adni, hanem bizonyos Szoba léſzen erre rendelve, hová az illyetén ſzemélyek be-fognak menni, és várakozni, míg az

instántzia töllek el-vététetik. — — — — —
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —
— — A' rofiába maradott. — — —
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

— — — Ama hirét és nevét egéſz Europában nevezeteſsé tett Erdödi Húſzár Serge Nov. 21-dikén a' Bánátban *Lugos* körül Téli-ſzállásban ſzállott; a' Stabja *Ebendorfban* vagyon. Mihelyt ezen Sereg ide meg-érkezett, azonnal parantsolatot vett, hogy az 5-dik Diviſiót-is fel-állitsa, melyre nézve leg-ottan Tiſztek rendeltettenek. *Székesfejérvárra* Réklutákért, és Húſzár köntösért *Mezö-Hegyesre*. A' *Méhádiai* és *Káránſebeſi* ſzélsö-vigyázatokon ezen Seregbéli katonák állanak. — Obelieŗ *Képiró* Moldovába viſzſza-ment, hogy a' *Barkó* Húſzár-Sergének igazgatását kezéhez végye. — Generál *Fábri* Ur a' Bánátba rendeltetett, és *Perlásban* fog telelni.

Ezt irják Trieſtböl 20-dik Novemberben: „ Mi Velentzéböl vettük a' Tudóſitáſt, hogy a' Nagy *Szúltán* meg-halálazott, és az ö Unokája (nem fia, a' mint a' minap hibáſon irtuk vala) *Szélim* Tsáſzári zékébe ült, és kemény parantsolatot adott, hogy a' ki tsak az ö Birodalma alatt fegyvert foghat, a' Német és Oroſz Tsáſzárok ellen fegyvert fogjon, hogy és

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a' hadot tovább folytaſsa. Azt-is erösitik ezen Trieſti Levelek, hogy a' Nagy *Szúltán* nem terméſzeti halállal hólt légyen-meg, hanem a' Békeſség kivánásának orvosló piluláit adta vólna-bé a' Divány néki; mely-ſzerint ennek halálával némely idegen Udvarak annál jobb végét érjék a' magok elöre képzelt tzéljoknak. — Hogy ama nevezetes *Bésámiai* Tábori föld Vár, vagy hadakazó Sántz, mely tsak 100-ezer forintokban mondatik kerültnek lenni, el-hányottatott, azt mondják okának, hogy midön ezt amaz esmeretes Vezér *Laudon*, Zemlinben létekor, meg-tekintette vólna, nem tsak haſzontalonnak, hanem veſzedelmesnek itélte azért; mert ennek az egéſz Télen által-való örizetére leg-alább 20000 fegyvereſek fognának kivántatni, és ugy ſem vólna bizonyos a' Törökök el-foglalásától — ha pedig egyſzer el-foglalnák igen ſokba fogna kerülni, mig viſzſza-vehetnök. Elég az, hogy ezen drága készület már bizonyoſon el-rontatott.

Külsö-orſzagi Tudóſitáſok.

Oroſz-orſzág. — Elegen találtatnak itten-is, valamint máſutt, azt mondja egy *Pétersburgból*; Nov. 13-dikán költ Levél, ollyotén emberek; kik a' moſtani háborúra nézve az Oroſzokat fortélyos tehetetlenséggel vádólják. Én azt a' módot (plánum) mely-ſzerint ezen hadakozás folyt, nem akarom mentegetni, vagy meg-itélni, minden dolognak a' vége menti vagy itéli-meg annak folytatását; de nem türkeztethetem még-is magamat, hogy erröl némely jegyzéſeket ne tégyek. Ellene mondhatatlan igazság az, hogy Oroſz-orſzágnak moſt olly erös Tábora

hadi-ereje vagyon, melly Europában akár mely Hatalmoſságnak Táborával tsatázó-piatzra ſzálhat. Ezen Tábor, a' rend-kivül-valókat-is magában foglalván, 400-ezer férfiakból áll, u. m. — 160 ezer gyalagokból — 87-ezer (Gárnizon) Vár-örzökböl — 48-ezer Régulátlan és 56-ezer Régulált lovaſokból, melyhez tartoznak a' Gárda Sergek-is — az Orſzág' hadi-népe 26-ezer, melynek nagyobb réſze lovas — 8500 Tábori és 8400 Vár-örzö Pattantyuſsaik vagynak — és a' többi a' Tábori-ſzekerek mellett találtatnak. Jóllehet Oroſz-orſzágnak illy véghetetlen hadi-ereje légyen-is, még-is nagy Táborral a' maga ellensége elött meg-nem jelenhetik; mert a' maga ellenségeinek ſzomſzédjokban lévö Várait, határ-ſzéleit óltalmazó Néppel kelletik meg-rakni — a' honnan az Oroſz Birodalom 130-ezer Népnel többet az ellenség eleibe ki-nem állithat. (Ez igen kevés, *Potemkinnek* egyedül 140-ezerböl álló Tábora vala az idén) a' Török Birodalomnak pedig belsö réſzeiben ſemmi Várak nem ſzoktanak lenni, mellyek az ö hadi-népjeket el-foglalják — a' honnan ezekkel a' ſikra kelletik az ö Birodalmokban benn lévö ellenségnek tsatázni menni. A' Portának Tábora pedig véghetetlen Népböl ſzokott állani, kivált a' Lovaſokra nézve, és igy mindenkor veſzedelmes velek, kivált réſzekre oſztott Táborral és kevés Néppel tsatázni; hanem ha már valamely ſzerentsés ütközetnek félelmétöl elöre egéſzſzen el-vagynak rettenve — és a' maga ellenségével a' Porta kéſz mind addig háborút tartani, mig a' maga ellenségét mindenéböl ki-puſztúltnak lenni nem ſzemléli. Oroſz-orſzág 1774-ben

tsak

tsak 50-ezer Népet állithatott vala-ki a' maga ellenſége ellen, noha a' *Státuſok* 300-ezer Reklutákot adtenak vala. Midön Békeſség kötteték — már annyira valának, hogy 6 hetekre való eleségek ſem vala: Lengyel-orſzágot pedig minden eledelre tartazó dolgokból ugy ki-puſztitották vólt, hogy innen magokat ſegitteni tsak reménységek ſem lehetett. Minek elötte azért a' múlt háborúban a' Tél bé-következett vólna, egy *Plánumot* adnak a' Tsáſzárné kezibe, mely-ſzerint elejébe terjeſzték az ütközetnek el kerülhetetlen vóltát, mint olly eſzközött, mely tsak egyedül vólna az, a' mi a' Portával ſzerentsés békeſségre vihetné a' dolgot. Ezen *Plánumra* rá-álla ekkor a' Tsáſzárné, és a' mint tudva vagyon, ſzerentsés ki-menetellel leve vége a' háborunak; mert a' tsatázásnak kezdetitöl fogva egy hónap alatt, a' midön G. L. *Kamenſzkoly* és F. M. *Románzov* 2 vitézül folytatott tsatát tevének, kénſzeriteték a' Nagy-Vezér békeſséget kötni. Ekkor tapaſztaltatott, hogy a' Törökökkel tsak egyſzer kellene meg-ütközni, ha az ember nyerni akarna — és ekkor az ö véghetetlen Né[illegible] ellen egéſz erövel kellene menni. Erre nézve — ſem edgyik ſem a' máſik Oroſz Hadi-Vezér a' maga kevésböl álló Népével mind addig meg-ütközni ezen háborúban-is nem kiván vala, mig minden hadi-erö öſzve nem vonottatnék; de — a' véghetetlen meſzſze lévö Sergek — az útnak roſz vólta, az élésbéli dolgok költöztetésének gátjai 's nem léte mind olly akadályok valának, mellyek ezen Oroſz *Plánumat*, és a' Portával való ütközetet mind eddig késleltették, mely-

nek igazsága a' jövö esztendöben világoson ki-fog tetszeni. — Az ujj-katona szedéssel, meg az Ujj-esztendeig 100-ezer fövel szaporodik az Orosz Tábor, tehát elég erös lészen arra, hogy a' jövö Tavaszszal a' hol szükséges ki-áljon a' sikra.

Lengyel orszúg. Varsóv 26-dik Nov. — Hoszszas vólna nekünk a' Varsóból vett minden Tudositásokat ide iktatnunk, és talám az Erd. Olvasóknak-is unalmos; azért tsak rövideden azt irhatjúk, hogy ezen Tudósitások-szerint, a' Pruszszus Udvarnak minden igyekezete tsak az, hogy a' Lengyel Közönséges-társaságot a' Német-országi tudva lévö Frigyre vehesse, melyre még az örökké-valóságban lévö *Fridrikh* tsinált vólt leg-elöbb *Plánumat*; de maga ennek el-érésétöl a' halál által el-rekesztetvén, tsak alig, ha a' mostani Király ezt el-nem éri. — Hoszszas vólna a' Varsóban lévö Anglus, Pruszszus és Orosz Követeknek ezen Ország-gyülésében egy más ellen tett beszédjeket és igyekezeteket le-irni: elég az, hogy az Orosz Udvar minden Népét ki-vitte innen a' határ-szélekböl, és a' Lengyeleknek minden útón módon kedvezet keresni meg nem szünik azért, hogy az ezekkel való baráttság ezután-is fenn maradhassan; de némely Politikusok igen kevés reménységgel biztatnak bennünköt ez-eránt. — Azt erösitik, hogy ama nagy Lengyel katona Gróf *Branehi* az ö *Otzakovnál* vett sebeiben meg-hólt. — Ama nagy Orosz Vezérröl *Potemkinröl* pedig már közönséges levelekben-is lehet olvasni, hogy a' Tsászárné kegyelmét el-vesztette, és a' maga valamire való minden mozgó jószágit, az ö Lengyel-országi örökséget.

géböl 12 ſzekeren Ukrániába vitette. — Az Oroſz-orſzági Vajda Gróf *Potoki*, ki moſt a' Lengyelek nek Tábori-ſegyver-tár-meſtere, 10-ezer emberre való fegyvert ajándékozott Hazája' ſzámára — fegyverkeztetik a' Népet egymásra — itt moſt vagy ugyan jól, vagy ugyan roſzſzúl léſzen a' dolognak ki-menetele.

Még ſzörnyübb az az izenet a' mely *Brándenburgiából* moſt leg-közelebb érkezett, és a' mellyet már közönséges Levelekben-is találhatni, de a' mely elöttünk hitel és kezeſség-nélkül láttatik ſzükölködni. i. — Hogy Hertzeg *Potemkin* az Oroſz Tsáſzárné tól ſzámkivetésbe küldetett vólna, F. M. Gróf *Románzov* pedig a' Táboritól el-ment és a' hadi-élettöl el-botsúzott vólna, melynek azt mondják okáúl: hogy a' F. Tsáſzár panaſzolkodott vólna az-eránt, hogy ezen egéſz háborús eſztendöben olly tehetetlenek vóltanak, hogy ugy mondván ſemmit ſem tselekedtenek, és a' F. Tsáſzári Sergeknek tsak magoknak kelletett mindenüt, minden ezektöl hijában várt ſegittség-nélkül, a' sárt ki-állani. Erre *Románzov*, a' mint iratik, azt felelte: hogy ö az ö 17-ezerböl álló Táborával a' minden ſzükségeknek fenekén hevert; ſem kenyere, ſem pénze, Liſztje, abrakja 's más ſzükséges kéſzülete nem vólt, Hertzeg *Potenkin*-nek pedig mind ezek böven meg vóltanak. Ö eleget irt *Potemkinhez*, és tölle kenyeret és Koſtat (igy hivják Erdélyben a' Barmok eledelét közönségeſen) kért, de tsak feleletet ſem vehetett tölle. Ezen Levelezéſt a' F. Tsáſzár *Pétersburgba* küldötte vólna, és Hertzeg *Potemkin* ugy jutott vólna ſzám-

ki-

kivetésre. Egy még kevesebb hitelt érdemlö tudósító azt-is utánna veti, hogy ez az utólsó a' *Kubániai* Királyhoz adta volna magát. Ezen Tudósításoknak meg-erösitések vagy meg-czáfolások — várakozást kiván. A' tudósító Levél *Brandenburgiából* és *Hámburgból* érkezett kezünkhöz — annyi ezen dologban igaz, hogy ezen szél fúvatlan nem indúlt. — Ugyan ezen Levelekben olvasuk, (melyre talám a' némely Sergeknek viszszá-jövetelek szolgáltatott alkalmatosságot) hogy a' Prusszus Udvar a' Bétsi Udvarnak meg-izente volna, hogy ha a' Törökökkel békeséget nem kötne, hanem a' véres tsatákot még tovább-is folytatni akarná, Ö Morvába és Tsehországba bé-szállana — és innen vagyon már az a' hir, hogy ö Felsége a' Törökökkel egyedül fogna békeséget kötni; a' mint hogy nékünk most-is valóságos fegyver-nyugvásunk vagyon ezekkel, az Oroszoknak pedig vagyon-é vagy nem? nem tudjúk. — Ezen Tudósitások, a' mint elöbb-is meg-jegyzém már Német Levelekben kerülik a' föld' gollyobisát, de mennyire légyenek igazak? azt az idö mutotja meg — azonban nékünk a' Törökökkel való békeséghez (akár ki mit beszéljen) igen nagy reménységünk vagyon, azon kivül, hogy Europában még egynéhány esztendökig fenn-tarthat másutt a' háború, és nagy változásoknak elöl-járó követji állanak tsak a' jövö 1789-dik esztendönek-is küszöbében — mert

Béts egy meszsze látó üvege Europának; mely a' kissebb dolgokat-is ollykor nagyon ki-szokta mutatni. — A' [illegible] áradé,

vagy apad? — F. M. *Lasci*, F. M. *Laudon*, *Pellegrini* 's sok más Vezéreink jöttenek-fel a' Tábortól Bétsbe. Ezeknek ugyan minden nehezebb mozgó jószágok, Tábori lovaik 's más készületeik Pesten, Budán 's oda-alatt másutt maradtanak; de bajos-is vólna most illy szörnyü idöben fel-költeztetni, ha szinte már a' békesség meg-vólna-is. — Minthogy Bétsben sokon vagynak, a' kik beszélleni tudnak, itt igen sokat beszéllenek — azt mondják a' többi között némellyek, hogy ö Felsége még a' Télen Budára fogna le-menni -- -- -- -- Némellyek pedig azt hiszik, hogy a' mi Udvarunk a' Télen idegen Vendégeket várna és a' *Romai Koronát* fognák egy Fejedelmi föbe helyheztetni; de bizonytalan a' hir — már tsak én 5 esztendöktöl fogva tsalagotom az Érd. Olvasókat ezen Tudósitásal. — Itt Bétsben a' *Tél* ugy fel-porozta a' Parókáját, hogy az arról le-húllott fejér porban, nem tsak az emberek, de a' *Fiáker* lovak-is tsak alig járhatnak — 's azonban most-is szüntelen porozza — annyira meg-indúlt a' hideg-szél, és ollyon kemény idö van — hogy már némely Bétsi Karmantyus *Philosofusok* azon kezdettenek vala tegnap a' Kávé-házokban disputálni, ha vallyon nem a' *Kutya* jegybe járnaé most a' nap?

London. — Az innen közelebbröl jött Tudósitásokból tudjúk, hogy a' nyavallyák' sullyos terhe alatt fekvö Anglus Király még életben vagyon ugyan; de a' körüllötte lévö Orvos Doktorok a' terhen semmit sem mozdithattak még eddig. — A' Frantzia, Német és minden más Levelekben azt olvassuk, hogy az Anglus és Prusszus musikánál tántzaló Hol-

lán-

lándiai Közönséges-társaság is fegyvert köszörül, és mind a' tengeren, mind a' szárazon hadi-készületeket tészen olly elöre való vigyázásból, hogy ha a' tüzet gerjesztö szélnek meg-fordulásával a' Nap-keleti tüz vagy hozzá vagy Frigyesseihez közelebb terjedne, olaj-nélkül ne találtassék hadi-lámpássa — a' honnan. — Minden Europai Udvaroknak tudtára adta, hogy az ö Pruszsziával és Angliával, kötött óltalmazó frigyének természetéböl folyna az, hogy ha ezek közzül valamellyik — — a' mostani háborúnak hálójába találna kerülni, óltalommal légyen; azért az ö hadi-készületei tsak óltalomra, és nem valakinek meg-bántására tzeloznának. Ezen dolog megint ujjobb gondolatokot szült némely Udvaroknál.

Az Orosz Udvarnak a' m. hón. 17-dikén Otzakov, Kubán és Krimböl vett Tudósitása-szerint. — Már Oktob. 23-dikán ugy öszve valának *Otzakovnak* köni az Orosz gollyóbisoktól lödözve, hogy már némely hellyeken a' Várba lehet vala bé-látni. Itten ugy nagy Rossal tölt Tárt, *Hassan* Basának ágynzó lásait el-égették, öszve-rontották; ugy, hogy ezek a' ár' fokairól kéntelenittetnek az Oroszokra tüzelni. Orosz Vezér *Tököli* — vagy *Tekelli*, minekután a' *Kubán* vizén által ment, a' maga útját *Ana*felé kezdette folytatni, és mind széllyel verte a Törökökböl és ide való föld-népéböl álló Sertet, mellyek az ö útjának kemény ellent állanak a. További útjában-is nem vólt ellent-állás nél; de itt-is mindent öszve-égetett és el-prédált — maga-is egy *Barabansikov* nevü Obesterét és egy-

néhány Kozákjait halva hagyá. — További útjában Okt. 3-dikán *Bsedukovtzer*, *Ufzemir* és *Samanakhin* nevü Vezérek kegyelmet kértenek tölle, és magokat minden alattak lévöikkel az Orofz Záfzlók álá adák, a' honnan ezeknek meg-kegyelmezett. — Oktobernek 6-dikán az *Ubin* follyó-vizéhez nem mefzfze megint az ellenségnek egynéhány ezerböl álló Sergére talála *Tekelli*, kikkel egy mind a' két réfzröl vakmerö-bátorsággal végzett tsatát folytata. Itt azok a' vad-legények a' 4-fzegre állott Orofz-hadi-rendbe-is bé-vágtak — az Orofzok réfzéröl fokon el-estenek; de *Tekelli* amázokan tsak ugyan gyözedelmeskedvén, azoknak Táborokból 1500-at a' más Világra küldött, kik között 700 an ollyon Törökök valának, kiket a' *Kapután* Bafsa küldött vala oda, hogy a' Népet az Orofzok ellen való fegyver fogásra befzéllyék-rá. Itt Orofz Generál Májor *Jelágin* febbe efett fok más alfóbb Tifztekkel; Kapitányok 's más Tifztek eftenek-el és 205 köz-embe-rek. 40 lovak el-eftenek és 72-tö febet kapott. — Következendö napokon megint elébb elébb mozdúltanak, hól egéfzfzen 17-dikig a' tsatázáftól meg-nem fzüntenek; de a' mely tsatáknak bé-foglalására a' mi Levelünk igen keskeny lévén, láfsunk egy Hazánk 's Nemzetünk' ditséretét nevelö Tudótáft-is.

Az Orvofi-tudománynak F. Királyi tudós Társasága Párisban, a' múlt 1787-dik efztendöben Februáriusnak 27-dikén tartott gyülésében egy a' Királytól adandó 600 Livra jutalom alatt következendö Orvos-tudománybéli kérdéft tett vala közönségefsé a' meg-fejtésre, vagy az arra tejendö feleletre,

letre, u. m. — „ *Azt meg-határozni* 1) *Vallyon vagynak-é örökség-szerint biró, vagy siról sira által-szálló nyavallyák, mellyeket a' gyermekek a' szülektöl vésznek? — és ha vagynak, mellyek azok?* — 2) *Vallyon tehettségében vagyon-é az az Orvosi Tudománynak, hogy czeknek elöre ellent-aljon? vagy meg-gyógyittsa, ha már magokat ki-nyilatkoztották?* Ezen nagy jutalom alatt fel-tett kérdésre való feleleteknek bé-szedésére és meg-vizsgálására rendeltetett vala ezen follyó esztendöben Aug. 26-dik napja, a' midön minden Hazabéli és idegen Tudósoknak számos irott feleletjek között, ezen tudós Társaságnak gyülése, egy Bétsi született Magyar-si Doktor T. T. *Gelley Rafael Mihály* Ur erre tett feleletének itélé az elsöséget, söt nem tsak, hanem ezen munka vagy felelet, a' többi sok feleletek felett figyelmetesé tevé az egész tudos Társaság' gyülését; és a' 600 livrából álló jutalom hellyett, egy 100 livrát nyomó emlékeztetö arany pénzt nyere a' mellett, hogy ezen tudós Társaság' közönséges edgyezéséböl azon Társaságnak tudósitó tagjává választaték, és a' Társaságnak erröl szólló Királyi petsétes Levelével még-ajándékoztaték — mely a' mi Hazánknak és Nemzetünknek betsületére a' közelebb múlt hónapokban majd minden Német és Frantzia Levelekben közönségesé tétetvén, a' *Magyar Kurir*-is nagy örömmel iktatja a' maga Leveleibe — és annál inkább, mennél nagyobb betsületére szólgál ez, nem tsak a' mi már nevezett ifjú tudos Hazánkfiának *Gelley Mihály* Urnak, hanem az egész Nemzetnek-is — és annál inkább, mennél bizonyosabb

az, hogy ezen nevezetes kérdésre tett feleletjével nem csak egy Nemzetnek, hanem az egész emberi nemzetnek közönséges hasznát munkálódta. (a' tö bbi következik.)

Pesten. Három ízbéli, Felséges Udvartól vett parantsolatokat hirdetett-ki a' Fö-Hadi-Tanáts, mellyeknek rövid Summájok ezek: Ki-ki, a' ki a hadi-hajóktól el-szökött hajócskat a' föld-szinén elfog, és a' Tisztviselöknek által-adja, nyerje-meg a' szökevény katonák el-fogattatásának jutalmát (*Thalliát*). Költ 7-dik Oktob. 1788.

A' Posta-mesterek esedezésekre meg-engedte ö Felsége, hogy ezután egész addig, mig a' mezei takarványok bé-nem takarittatnak, 1 for. légyen dija a' Posta-útazásnak egy lótól, mivel a' ló-tartás ezekben az idökben többe kerül. Költ 11. Oktob. 1788.

Noha már ennek elötte meg-vólt tiltva, hogy senki a' hadi Néphez tartozó rúhát, vagy más olly eszközöket, mellyek a' katonáknak tulajdonok lenni szoktanak, semmi-féle szin alatt meg-ne vásárólják, még-is némellyek az efféle tilalmas állapotoknak meg-vevésektöl nem irtózván, a' Törvény-szegés vétkével terhelik magokat: Azért a' tilalom erántok meg-ujjitatik kemény büntetés alatt, és a' nyilván-való vigyázás. Költ 14-dik Oktob. 1788.

Török-ország. Konstántzinápolyban Oktobernek 17-dikén költ Levelek hirül hozzák, hogy a' *Kaimakán*, vagy a' Nagy-Vezérnek Hely-tartója Septembernek 25-dikén véletlenül az ö nagy tisztségétöl meg-fosztatott, és *Mustafa* Basa, hellyébe tétetett. Ezen utólsó, a' ki mint 3 ló-farku Basa a' *Dar-*

da-

danellákhál komendérozott, az elötte-való éjtszakán tsendessen Konstántzinápolyban meg-érkezett, és nyilvánságos ellensége a' Nagy-Vezérnek, a' kinek esetét nem távól mondják lenni. — A' *Svéd* Követ Báró *Haydenstain*, a' ki a' fényes *Portát* Juliusnak 17-dikén a' *Baltia* Tengeren történt ütközetröl tudósitotta, drága kövekkel meg-rakott arany piksissel ajándékoztatott-meg. Következendő napon a' Diványnak tagjaival titkon végezett. — Septembernek utólján Konstántzinápolyba 289 R. Tsászári rabok hozattatának. Hogy a' képzelt győzedelem annál pompásabb légyen, 10 réz-ágyuk, 3 Zászlók, és 20 Tár-szekerek vonattatának utánnok, mellyek a' Nagy Vezérnek kezébe estenek, a' Bánátba bé-rohanása alkalmatosságával: Nem sokára 66 foglyok, 4 Zászlók és két dobok érkeztenek-meg ottan Moldovából.

Örömmel közlöm az E. Olvasókkal ezen Levelet, — mind e' Hazának, mind pedig egy Vitéz hazasinak ditséretet foglalja magában. — „Nemzetes és betsületre méltó Hadnagy Uram! Kegyelmed Oktobernek 3-dikán az ellenség elött ugy viselte magát, mint egy Vitéz, a' ki érdemes arra, hogy egy olly nemzettöl származzék, és olly nemzettel vitézkedjen, a' ki a' fél-hóldnak mindenkor veszedelmes vólt. — Egész szívemböl köszönöm édes *Budaim* ezen ditsö tselekedetét, melly mind Hadnagy Uramnak, mind pedig N. Regementemnek ditséretét nagyobbitja. Személye-szerint nem esmérem kegyelmedet; de reménylem hogy ez-is meg-lészen. Addig-is szivbéli ohajtásom további szerentséje eránt légyen. áldá-

sa.

ſa. — Egéſz tiſztelettel vagyok nemzetes Hadnagy Uramnak köteles ſzolgája Górf *Wurmzer*, a' Lovas Seregnek Generálisſa. *Prágában* Oktobernek 21-dikén 1788.

Bánát 5-dik Dec. Mióltától fogva hidegek kezdettenek lenni, az-ólta itten minden meg-drágódott. Egy má'ſa Liſzt-lang, mely eddig 6 n. forintjával fizettetik vala, már moſt 12 n. forint. — 2 tojáſt ſem mindenkor kapunk egy garaſon, 1 font Vaj 24 kr. — Mióltától fogva a' fegyver nyugſzik, már 8 Törökök jöttenek-által Zemlinbe a' kereskedés dolgában. —

Bétsben ſem igen nagy az óltsóság, tsak lehet gondolni illy véghetetlen ſokoság között. Nevezetesen a' liſzt, lentse, borſó, káſa — és a' Marha húſon, kenyeren kivül minden meg-drágódott. — Tsak a' Bétsi *Suſztereknek* hadi-adójak 10-ezer farintra mégyen, a' mint mondatik.

A' F. Tsáſzár a' maga ſok foglalatoſságai között tsak ugyan meg-jelenék a' napokban a' Játéknézö hellyen, hól a' Néptöl taptsaláſokka fogodtaték. — Azt irják Boſonyból, hogy midön ö Felsége a' napokban oda érkezett vólna, bé-ſzáll az *Arany Róſa* Vendég-fogadóba, 's minthogy itten moſt a' Réklutákon kivül ſemmi katonaság nem vala, kitekint az ablakon, 's hát Politzáj katonák ſtrásálják. El-moſolyódik ö Felsége, 's mondá: *No még Poſonyban többé fogva nem valék;* 's leg-ottan parantsolá, hogy a' ſzállása elöl el-takarodnának. — Midön itt a' Várban lévö Semináriumat — a' *Papi* tanúló-mühelyt meg-látogotta vólna, a' T. T. Kiss Papoknak életek módjáról tudakazódott. Meg-néz-

azt a' tálat, melyböl 8-an ſzoktanak vala enni, és monda: E' 8 ſzemélyre kitsin tál — En tudom, mi-dön Deák vóltam, mely jó-izün eſett az étel, és mely ſokot ehettem! ennek-utánna 6-ton 6-ton egyenek ezekböl. Parantsolt a' *Traktérnak*, hogy a' tanuló Kiss-Papokra, mint ö Felsége maga tulajdon fiaira olly ſzorgalmatos gondja légyen, hogy ezek ſemmi fogyotkozáſt ne-ſzenvedjenek. Ezt a' Peſti *Seminárium*ban-is haſonlóképpen tselekedte. Midön a' Poſonyi Dunához érkezett vólna ö Felsége, már ott várják vala a' Tiſzt-viſelök, kiket leg-elöbb-is, jó kedve lévén ö Felségének, magyarúl ſzollita-meg. — Mi lett vólna illendöbb tselekedet egy Magyar Királyhoz!!

A' *Veteráni* Barlangban ſzüntelen 200 emberek munkálódnak, hogy azt, az ö Felsége parantsolatjára, a' jövö Tavaſzra egy Várhoz haſanlóvá tegyék. — Oláh-orſzágból kezdettenek a' Törökök által-menni Serviába; minthogy nagy kezdett lenni az éhség — és még az Aſiai Népböl-is ſok találtatik itten. A' késén indúlt Aſiaiak közzül a' hirtelen támodott kemény hideg ſokot meg-vett az útan, a' mint iratik. — Generál *Lilien*-röl azt olvaſsuk a' Német Levelekben, hogy már nem vólna az élök között; de egyéb környül-álláſairól nyavallyáinak ſemmit nem irnak; azért ennek ezután fogunk hinni.

Azon mindenek tsudálkoznak, hogy a' Nagy Vezérröl ſemmit ſem lehet tudni, hól légyen.